

UDK: 340.134:347.736/.739(497.11) ; 340.134:347.965.42

CERIF: S144

ТИП РАДА: ИЗВОРНИ НАУЧНИ РАД

DOI: 10.5937/PiP2003156L

др *Јелена* ЛЕПЕТИЋ*

ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду

ОСПОРЕНА ПОТРАЖИВАЊА И МЕДИЈАЦИЈА У СРПСКОМ СТЕЧАЈНОМ ПРАВУ – *DE LEGE LATA И DE LEGE FERENDA*¹

Сажетак

У овом раду анализиране су одредбе Закона о стечају о медијацији. Аутор прво указује на постојање специјалног законског режима за медијацију спорова у вези са утврђивањем израживања, који се разликује од општег режима медијације. Након тога, анализира одредбе о покретању поступка медијације, посебно се посвећујући питању ко према важећим решењима Закона о стечају може да поднесе предлог за решавање спора путем медијације и каква је улога одбора поверилаца с тим у вези. Затим се бави питањем трајања и окончања медијације, указујући на недоследности домаће решења. Даље се осврће и на питање проширења поступка медијације у вези са стечајним поступком. У закључку, аутор се залаже за укидање ограничења у погледу активне легитимације за подношење предлога за решавање спорног односа медијацијом, предвиђање додатне надлежности одбора поверилаца у фази окончања поступка

* Електронска адреса аутора: jelena.lepetic@ius.bg.ac.rs.

1 Рад је настао у оквиру пројекта Правног факултета Универзитета у Београду „Идентитетски преображај Србије“ за 2020. годину.

медијације за решавање спорова поводом оспорених појављивања у којем учествује стечајни управник и предвиђање јединствене режима медијације за решавање спорова у вези са стечајним поступком.

Кључне речи: *Стечајна медијација. – Оспорена појављивања. – Трајање медијације. – Одбор поверилаца.*

I Увод

Закон о стечају предвиђа могућност решавања спорова о основности и обиму оспорених потраживања путем медијације.² Законско решење се није мењало од 2009. године, када је усвојен Закон о стечају. Наиме, медијација је тада постала део српског стечајног законодавства. Иако се у Закону о стечају говори о медијацији, у општем закону којим је регулисан поступак медијације употребљава се термин посредовање, који је и део назива тог закона. Конкретно, Закон о посредовању у решавању спорова садржи процесна правила о поступку посредовања.³ Због тога, исправно је говорити о стечајној медијацији или стечајном посредовању. Посредовање је у домаћем праву дефинисано као поступак у којем стране добровољно покушавају да реше спорни однос преговарањем уз помоћ једног или више посредника.⁴ Иста дефиниција медијације је општеприхваћена у правној теорији.⁵ Из дефиниције посредовања произлази да је основно начело посредовања начело добровољности и да је циљ поступка да се спорни однос реши споразумом. Иако Закон о посредовању у решавању спорова у одредби о дефинисању посредовања говори о спорном односу, у другим одредбама помиње се посредовање у решавању спорова, чиме се фактички изједначавају спор и спорни однос. При томе, треба имати у виду да и Закон о стечају говори о решавању спорног односа, позивајући се на Закон о посредовању у решавању спорова.⁶ Узимајући у обзир

2 Вид. Закон о стечају, *Службени гласник РС*, бр. 104/2009, 99/2011 – др. закон, 71/2012 – одлука УС, 83/2014, 113/2017, 44/2018 и 95/2018, чл. 115.

3 Закон о посредовању у решавању спорова, *Службени гласник РС*, бр. 55/2014.

4 Вид. Закон о посредовању у решавању спорова, чл. 2.

5 Вид., на пример, Carlos Esplugues, „General Report – New Developments in Civil and Commercial Mediation – Global Comparative Perspectives“, *New Developments in Civil and Commercial Mediation – Global Comparative Perspectives* (eds. Carlos Esplugues, Luis Marquis), Cham – Heidelberg – New York – Dordrecht – London, 2015, 11; Christian Bühring-Uhle, Lars Kirchhoff, Gabriele Scherer, *Arbitration and Mediation in International Business*, Alphen aan den Rijn, 2006, 176.

6 Вид. Закон о стечају, чл. 115 ст. 1.

важећа законска решења, исправно је дефинисати медијацију као метод за решавање спорних односа, али и спорова, што је уобичајеније у правној теорији.⁷ У сваком случају, медијација обухвата решавање спорова не само после, већ и пре покретања судског или другог поступка за решавање спорова. Најједноставнија дефиниција стечајне медијације је она под којом се подразумева решавање спорова у вези са стечајним поступком путем медијације.

Поступак посредовања се од других поступака за решавање спорова разликује према томе што у њему учествује треће неутрално лице, које странама помаже да дођу до споразума, без овлашћења да доноси одлуке. Да би спор могао бити решен у поступку посредовања, одређени услови морају бити испуњени – прво, да стране могу слободно да располажу својим захтевима и друго, да законом није предвиђена искључива надлежност суда или другог органа за решавање конкрет-ног спора. Поступак посредовања се покреће закључењем споразума о приступању посредовању. Да би дошло до закључења споразума о приступању посредовању, једна страна мора упутити другој предлог за закључење тог споразума, након чега се друга страна писаним путем мора изјаснити да ли предлог прихвата у року од 15 дана од дана достављања предлога. Поступак се окончава закључењем споразума о решавању спора посредовањем, обуставом по одлуци посредника када даље вођење поступка није целисходно, одустанком једне стране када у посредовању учествују само две стране давањем изјаве о одустајању од даљег спровођења поступка или протеком рока од 60 дана од дана закључења споразума, осим ако стране не одлуче другачије.⁸ Дакле, поступак посредовања се спроводи у року од 60 дана од дана закључења споразума о приступању посредовању, ако се стране другачије не сагласе. Поступак посредовања се спроводи без одлагања у најкраћем могућем времену, у складу са начелом хитности које је предвиђено Законом о посредовању у решавању спорова. Описани режим посредовања може се означити као општи.

Начело хитности је и једно од начела стечајног поступка. У складу са тим начелом, Закон о стечају мења општи режим посредовања и предвиђа краћи рок у којем се поступак медијације мора окончати. Законодавац медијацију везује за институт оспорених потраживања, односно за спорове између стечајног управника и повериоца у случајевима када стечајни управник оспори потраживање стечајног повериоца. Тај режим се може назвати специјалним режимом посредовања или стечајном

7 Вид. Закон о посредовању у решавању спорова, чл. 1 и чл. 2 ст. 2 и 3. Вид., на пример, Моника Милошевић, *Увод у медијацију*, Београд, 2011, 15.

8 Вид. Закон о посредовању у решавању спорова, чл. 24 ст. 1.

медијацијом према позитивноправним решењима. У овом раду, решење које предвиђа стечајни пропис је изложено критици, након чега су дати конкретни предлози за унапређење важећег решења. Свако побољшање важећег решења могло би да доведе до растерећења судова у одређеном обиму, што је значајно са аспекта реформе правосуђа и преговарачког поглавља 23 у поступку приступања Србије Европској унији.

II Специјални режим посредовања у споровима о основаности и обиму потраживања оспорених у стечајном поступку

Закон о стечају као *lex specialis* предвиђа посебна решења у погледу покретања и трајања поступка медијације. Специјална правила примењују се само у случају медијације за решавање спорова о основаности и обиму потраживања када је потраживање које је пријављено у стечајном поступку оспорио стечајни управник. Да би поступак медијације био покренут, неопходан је предлог овлашћеног лица. Према важећем решењу Закона о стечају, стечајни управник уз сагласност одбора поверилаца или поверилац оспореног потраживања могу предложити решавање спора о утврђивању потраживања у поступку медијације. Стечајни судија не може упутити стране на обавезну медијацију без сагласности страна у спору. Предлог се подноси у складу са Законом о посредовању у решавању спорова. Наиме, поступак се покреће закључењем споразума о приступању посредовању.⁹ Имајући у виду да покретање поступка медијације не доводи до застоја стечајног поступка, поступак се не покреће достављањем споразума о приступању посредовању стечајном судији, већ његовим закључењем.¹⁰ Споразум о приступању посредовању се закључује и у случајевима када су се стране раније обавезале да ће спор покушати да реше путем посредовања пре покретања судског или другог поступка. У сваком случају, да би дошло до покретања поступка медијације, споразум мора бити постигнут до

9 Закон о посредовању у решавању спорова, чл. 18 ст. 1.

10 Према Закону о посредовању у решавању спорова, поступак посредовања се покреће достављањем споразума о приступању посредовању суду или другом органу ако се странке у току судског или другог поступка сагласе да спор реше посредовањем уз застој судског поступка. Дакле, потребно је испуњење два услова да би се покретање поступка везивало за обавештење суда. Прво, да је до споразума дошло у току судског поступка и друго, да то подразумева и застој судског поступка. Први услов је у случају стечајне медијације испуњен, јер до споразума долази у току стечајног поступка, који је врста судског поступка, али други услов није испуњен, јер се конкретан спор не решава у стечајном поступку, па нема места примени ове одредбе. Вид. Закон о посредовању у решавању спорова, чл. 18 ст. 2.

закључења испитног рочишта. Споразум о приступању посредовању се закључује када постоји предлог стечајног управника уз сагласност одбора поверилаца, или предлог повериоца оспореног потраживања и сагласност повериоца који је оспорио потраживање, односно стечајног управника уз сагласност одбора поверилаца. Дакле, на страни стечајног дужника тражи се сагласност два стечајна органа – стечајног управника и одбора поверилаца да би споразум о приступању посредовању био закључен. Споразум о приступању посредовању могао би да буде закључен и на самом испитном рочишту. Уколико споразум буде постигнут, стечајни судија издваја спорну пријаву из листе потраживања.

III Покретање поступка медијације

Закон о стечају предвиђа посебна решења за покретање поступка медијације. Пре свега, предвиђа ко може да поднесе предлог за покретање поступка медијације (активно легитимисана лица). Такође, предвиђа посебну надлежност одбора поверилаца у вези са поступком стечајне медијације. Уобичајено решење у европским правним системима је да медијација у трговинским стварима отпочиње на предлог страна у спору (добровољна медијација), а не по налогу суда. С друге стране, обавезна стечајна медијација је уобичајена у америчком стечајном праву.¹¹ Ипак, примери обавезне стечајне медијације, када се поступак медијације покреће доношењем одлуке о упућивању страна на решавање спора путем медијације коју доноси стечајни судија (обавезна медијација), могу се пронаћи и међу европским законодавствима. Тако, на пример, словеначки Закон о финансијском пословању, стечајном поступку и принудној ликвидацији предвиђа обавезну стечајну медијацију.¹² Наиме, судија може упутити странке у поступку и стечајног управника на решавање спора који произлази из стечајног поступка, или је са њим у вези, путем медијације када оцени да је то у датим околностима примерено.¹³ Словеначки закон регулише и добровољну стечајну медијацију за решавање спорова у вези са стечајним поступком. Поступак медијације

11 Вид., на пример, Ralph R. Mabey, Charles J. Tabb, Ira S. Dizengoff, „Expanding the Reach of Alternative Dispute Resolution in Bankruptcy: The Legal and Practical Bases for the Use of Mediation and the Other Forms of ADR“, *South Carolina Law Review*, Vol. 46, Nr. 6/1995, 1303.

12 Словеначки Закон о финансијском пословању, стечајном поступку и принудној ликвидацији (*Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*), *Uradni list*, бр. 13/14, 10/15, 27/16, 31/16, 38/16, 63/16, 54/18, 69/19 и 74/20.

13 Вид. словеначки Закон о финансијском пословању, стечајном поступку и принудној ликвидацији, чл. 48a.

се покреће закључењем споразума о приступању медијацији у року који Закон предвиђа за подношење тужбе, о чему стране морају обавестити стечајног судију у року од три дана од дана закључења тог споразума. Рок за подношење тужбе не тече за време поступка медијације, који може да траје 30 дана од покретања поступка.¹⁴

Према решењу домаћег Закона о посредовању у решавању спорова, у случајевима када суд према посебном закону има обавезу да укаже странкама на могућност посредовања, мора им пружити све потребне информације.¹⁵ Домаћи Закон о стечају не предвиђа обавезу стечајног судије да стране информише о могућности решавања спора путем медијације. С друге стране, према Закону о парничном поступку, који се сходно примењује на питања која Законом о стечају нису уређена, суд има обавезу да укаже странкама на могућност вансудског решавања спора медијацијом.¹⁶

1. Подносилац предлога за решавање спорног односа путем медијације према стечајноправним правилима

Предлог за решавање спорног односа путем медијације може поднети поверилац оспореног потраживања или стечајни управник уз сагласност одбора поверилаца, што значи да до стечајне медијације може доћи само када стечајни управник оспори потраживање повериоца.¹⁷ Према стечајноправним решењима, поступак не може иницирати поверилац који је оспорио потраживање. То би се могло протумачити на два начина. Прво, да спорови о основаности и обиму потраживања између поверилаца, у случајевима када поверилац оспори потраживање другог повериоца, нису медијабилни или друго – да се на те случајеве примењују општа правила о поступку медијације из Закона о посредовању у решавању спорова. Друго тумачење је проблематично са аспекта услова у погледу медијабилности који се односи на искључиву надлежност суда, при чему би прихватање става да ти спорови јесу медијабилни довело до примене два режима медијације за решавање спорова поводом оспорених потраживања у зависности од тога ко учествује у поступку медијације, што није оправдано. Због тога, требало би прихватити став

14 Вид. словеначки Закон о финансијском пословању, стечајном поступку и принудној ликвидацији, чл. 486 ст. 6 и 7.

15 Вид. Закон о посредовању у решавању спорова, чл. 9 ст. 2.

16 Вид. Закон о стечају, чл. 7 ст. 1; Закон о парничном поступку, *Службени гласник*, бр. 72/2011, 49/2013 – одлука УС, 74/2013 – одлука УС, 55/2014 и 87/2018, чл. 11 и чл. 305 ст. 3.

17 Закон о стечају, чл. 115 ст. 1.

да спорови између поверилаца поводом оспорених потраживања нису медијабилни. Када је реч о потраживањима која је стечајни управник признао, резултат поступка посредовања може да буде без утицаја на стечајну масу и друге повериоце или да произведе позитивне ефекте. Наиме, уколико поверилац којем је потраживање оспорио други поверилац попусти у поступку посредовања, преостаће више средстава за расподелу другим повериоцима. Другачије речено, уколико исход поступка медијације буде постизање споразума, његова садржина не може да има негативне ефекте на остале повериоце. При томе, поверилац који је оспорио потраживање и даље може покренути парницу уколико споразум о решавању спора посредовањем не буде постигнут у поступку медијације. Дакле, колективна заштита поверилаца не може да буде аргумент у прилог тврдњи да ови спорови треба да буду немедијабилни, па Закон о стечају треба у том погледу изменити.

Предвиђање могућности да поступак медијације буде покренут на предлог повериоца који је оспорио потраживање другог повериоца или на предлог повериоца којем је други поверилац оспорио потраживање, уз постојање сагласности стране којој је предлог упућен, отвара питање да ли у поступак медијације у том случају треба да буде укључен и стечајни управник. Уколико се паралела направи са парничним поступком, имајући у виду да поступак посредовања према општим правилима о посредовању може бити покренут након покретања судског поступка, одговор на постављено питање зависи од одговора на друго питање – да ли стечајни дужник треба да буде обухваћен тужбом за утврђење у парници коју подноси поверилац који је оспорио потраживање другог повериоца? У нашој судској пракси прихваћен је став да тужбом мора да буде обухваћен и стечајни дужник, док у теорији постоје ставови да то није потребно и да Закон о стечају треба у том правцу мењати.¹⁸ Медијација је могућа без обзира на то да ли ће у њој учествовати стечајни дужник или не, јер је подобна и за спорне односе у којима учествује више лица. Имајући у виду да је сврха медијације да споразум између страна у спору буде постигнут, као и да је могућа пре покретања судског поступка, довољно је да у њој учествују поверилац оспореног потраживања и поверилац који то потраживање оспорава. Учешће стечајног дужника није потребно јер стечајни управник није оспорио потраживање, па тако није ни директни учесник спорног односа који би могао да буде решен медијацијом, при чему резултат медијације не може да има негативне ефекте на стечајну масу. С друге стране, његово учешће може да буде корисно јер стечајни управник може да изнесе аргументе због којих није оспорио потраживање, што може релаксирати став повериоца који јесте оспорио потраживање.

18 Вид. Вук Радовић, *Стечајно право – књижа прва*, Београд, 2018, 508.

Стечајна медијација за решавање спорова поводом оспорених потраживања могућа је у случајевима када је стечајни управник оспорио потраживање повериоца. Према Закону о стечају, стечајни управник може оспорити и извршна потраживања и водити парницу у законом одређеним случајевима, при чему се тада стечајни управник (или поверилац који је оспорио извршно потраживање) упућује на парницу. Правила о стечајној медијацији се свакако не могу применити када поверилац оспори извршно потраживање другог повериоца, јер је медијација према стечајним правилима могућа само када стечајни управник оспори потраживање.

Ове случајеве разликује од других то што је реч о потраживањима која су пријављена на основу извршне исправе.¹⁹ У том смислу, може се поставити питање да ли медијацију треба искључити када је реч о решавању спорова поводом оспорених потраживања која су пријављена на основу извршне исправе. Идеја искључења стечајне медијације базирала би се на томе што се спорови у којима постоје докази о праву једне стране сматрају неподобним за медијацију.²⁰ С друге стране, чињеница је да Закон о стечају дозвољава оспоравање извршних потраживања и вођење парнице у набројаним случајевима. Учествовање у поступку медијације омогућило би страни која има доказе да изнесе аргументе другој страни у спору, која због тога може да попусти. Дакле, нема сметњи да и ови спорови буду решени у поступку медијације.

У хрватском праву поверилац који је оспорио потраживање другог повериоца може поднети предлог за решавање спора у поступку медијације.²¹ Наиме, када стечајни управник оспори потраживање повериоца или када поверилац оспори потраживање другог повериоца које је стечајни управник признао, предлог за решавање спора у поступку мирена може дати поверилац оспореног потраживања, пове-

19 Вид. Закон о стечају, чл. 117 ст. 6; Закон о извршењу и обезбеђењу, *Службени гласник РС*, бр. 106/2015, 106/2016 – аутентично тумачење, 113/2017 – аутентично тумачење и 54/2019, чл. 41. Списак извршних исправа у Закону о извршењу и обезбеђењу није коначан. На пример, управо споразум о решавању спора путем посредовања може имати снагу извршне исправе уколико садржи клаузулу извршности и када су потписи страна и посредника оверени од стране суда или јавног бележника. Вид. Закон о посредовању у решавању спорова, чл. 27 ст. 1.

20 Поред спорова у којима постоје докази о праву једне стране, за медијацију нису подобни ни спорови у којима су захтеви страна у супротности са принудним прописима или су засновани понашањем страна које није законито, спорови у којима постоје злоупотребе, спорови у којима постоји велика неравнотежа између страна и спорови у којима је једна од страна уверена да је у праву. Живка Спасић, „Медијација у стечајном поступку“, 2015, доступно на адреси: <http://www.alsu.gov.rs/bap/upload/documents/seminari/novembar2015/Medijacija%20u%20stecajnom%20postupku%20Zivka%20Spasic.pdf>, 15. 5. 2020, 3.

21 Хрватски Закон о стечају, *Narodne novine*, бр. 71/2015 и 104/2017, чл. 262 ст. 1.

рилац који је оспорио потраживање и стечајни управник уз сагласност одбора поверилаца. Подносиоци предлога за решавање спорног односа према решењу црногорског права могу бити поверилац оспореног потраживања и стечајни управник.²²

2. Улога одбора поверилаца

Начело добровољности је основно начело посредовања које се односи на његово спровођење.²³ Узимајући у обзир последице отварања стечајног поступка на стечајног дужника, јасно је да сагласност за приступање медијацији даје стечајни управник, који може и да иницира поступак медијације када је стечајни дужник страна у спору. Такође, имајући у виду специфичну сврху стечајног поступка и потребу заштите свих стечајних поверилаца, оправдано је поставити питање улоге одбора поверилаца у вези са поступком медијације. Према решењу домаћег права, уколико је медијацију предложио стечајни управник уз претходно добијену сагласност одбора поверилаца, да би поступак медијације био покренут потребна је сагласност повериоца оспореног потраживања, и обрнуто – уколико је иницијатор поверилац, потребна је сагласност стечајног управника и одбора поверилаца. Сагласност страна у спору мора бити обезбеђена до закључења испитног рочишта да би стечајни судија издвојио спорне пријаве из листе потраживања.

Одобрење поверилаца, било у фази покретања или окончања поступка медијације, осигурава да ће повериоци бити третирани на једнак начин. У српском праву, начело једнаког третмана и равноправног положаја поверилаца истог стечајног реда, односно исте класе у поступку реорганизације је предвиђено Законом о стечају.²⁴ У сваком случају, заштита поверилаца који не учествују у поступку медијације може бити претходна или накнадна, у зависности од тога када се повериоци изјашњавају. У домаћем праву постоји претходна заштита поверила-

22 Вид. црногорски Закон о стечају, *Službeni list RCG*, бр. 1/2011, 53/16, 32/18 и 62/18, чл. 118 ст. 2.

23 Остала начела су: равноправност страна у поступку посредовања; начело посредовања и присуствовања у поступку посредовања, према којем правно лице које је страна у посредовању заступа законски заступник уписан у регистар (стечајни управник за субјекте стечаја) или овлашћени пуномоћник; начело искључења јавности у поступку посредовања; начело поверљивости; начело неутралног поступања посредника; начело хитности, према којем се поступак посредовања спроводи без одлагања и у најкраћем року и начело о прихватљивости доказа у другим поступцима, према којем се изнети предлози током посредовања не могу користити у другим поступцима. Вид. Закон о посредовању у решавању спорова, чл. 9-16.

24 Закон о стечају, чл. 4.

ца, имајући у виду да одбор поверилаца своју улогу у вези са стечајном медијацијом исцрпљује у фази покретања поступка медијације. Накнадна сагласност одбора поверилаца могла би бити неопходна само уколико би се закључење споразума о решавању спора путем посредовања сматрало радњом од изузетног значаја. У том случају, улога поверилаца не би се сводила само на давање претходне сагласности у фази покретања поступка медијације, већ би била значајна и за окончање поступка медијације. Радње од изузетног значаја су оне радње које имају или могу да имају значајан утицај на стечајну масу.²⁵ Стечајни управник је дужан да свим члановима одбора поверилаца упути захтев за давање сагласности за предузимање радње од изузетног значаја. Одбор поверилаца може оспорити предложену радњу, односно изразити неслагање са предузимањем намераване радње или предложити другу радњу, чиме ускраћује сагласност на предузимање радње. Значајно је напоменути да се у немачком Стечајном закону управо у одредби о радњама од изузетног значаја, које се могу предузети уз сагласност одбора поверилаца, помиње поравнање (нем. *Vergleiche*), што је могло имати утицаја на домаћег законодавца.²⁶ Међу примерима радњи од изузетног значаја, домаћи Закон о стечају не помиње медијацију.

Одбор поверилаца има значајнију улогу у српском него у црногорском праву у погледу стечајне медијације, будући да црногорски закон не предвиђа сагласност одбора поверилаца као услов за покретање поступка посредовања. С друге стране, одбор поверилаца има још значајнију улогу у хрватском праву, него што је то случај у српском. Наиме, улога одбора поверилаца се не исцрпљује у давању сагласности за решавање спора у поступку мирења, већ је она значајна и за окончање поступка мирења. Конкретно, у надлежност одбора поверилаца спада и давање сагласности на предлог споразума који је постигнут у поступку мирења.

Већ је речено да према решењу хрватског права стечајни управник уз сагласност одбора поверилаца, поверилац оспореног потраживања

25 Закон о стечају, чл. 28 ст. 1.

26 Вид. немачки Стечајни закон из 1994. године (*Insolvenzordnung*; даље у фуснотама: *InsO*), чл. 160 ст. 2 тач. 3. У немачком праву, Закон о медијацији (*Mediationsgesetz*; даље у фуснотама: *MediationG*) усвојен је тек 2012. године, након што је у Европској унији усвојена Директива о одређеним аспектима медијације у грађанским и трговинским стварима (*Directive 2008/52/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on certain aspects of mediation in civil and commercial matters*, OJ L 136, 24. 5. 2008). Медијација се може применити као метод решавања спорова у оквирима немачког стечајног права. Вид. Burkard Hess, Nils Pelzer, „Mediation in Germany: Finding the Right Balance between Regulation and Self-Regulation“, *New Developments in Civil and Commercial Mediation – Global Comparative Perspectives* (eds. Carlos Esplugues, Luis Marquis), Cham – Heidelberg – New York – Dordrecht – London, 2015, 295.

или стечајни поверилац који је оспорио потраживање које је признао стечајни управник, могу предложити решавање спора у поступку медијације.²⁷ Уколико је медијацију предложио поверилац оспореног потраживања, да би поступак медијације био покренут потребна је сагласност повериоца који је оспорио потраживање или стечајног управника и одбора поверилаца уколико је стечајни управник оспорио потраживање. Уколико се стране сагласе до закључења испитног рочишта, суд ће из листе испитаних потраживања издвојити оспорена пријављена потраживања. Уколико споразум у поступку мирења буде постигнут, стечајни управник је дужан да достави предлог споразума одбору поверилаца у року од 8 дана од пријема тог предлога. Одбор поверилаца се у року од 8 дана мора изјаснити о предлогу споразума. Ћутање одбора поверилаца изједначава се са давањем сагласности на предлог споразума. Другачије речено, уколико се одбор поверилаца не изјасни у року, сматра се да је сагласан са предлогом споразума. Овим решењем је улога одбора поверилаца у финалној фази поступка медијације донекле умањена, али је свакако значајно то што одбор поверилаца може да се изјасни и да спречи постизање споразума који сматра неодговарајућим. Разлози због којих би одбор поверилаца могао да ускрати сагласност нису предвиђени. Подразумева се да је реч о случају када споразум има негативне ефекте на остале повериоце који не учествују у поступку мирења. У сваком случају, суд уноси потраживање чија је основаност утврђена у поступку посредовања у листу потраживања као утврђено потраживање, а уколико основаност потраживања није утврђена, оспорено потраживање суд уноси у листу испитаних потраживања као оспорено потраживање. У другом случају, примениће се одредбе о упућивању на парницу.

Може се закључити да решење хрватског права пружа већу заштиту поверилаца у поступку медијације у вези са стечајним поступком, него што је то случај у српском праву. Поставља се питање да ли то решење треба преузети у домаће право и да ли постоји неко алтернативно решење. У том смислу, одлука стечајног судије може да замени сагласност одбора поверилаца. Наиме, у надлежност стечајног судије може да спада и одобравање споразума који је постигнут у поступку медијације. То решење је прихваћено у америчком праву. Наиме, судско одобрење се сматра захтевом обезбеђивања једнакости поверилаца, односно њиховог права да буду једнако третирани.²⁸

Имајући у виду решења домаћег права, поставља се питање да ли треба проширити надлежност поверилаца на давање, односно ускра-

27 Вид. хрватски Закон о стечају, чл. 262 ст. 1.

28 William J. Jr. Woodward, „Evaluating Bankruptcy Mediation“, *Journal of Dispute Resolution*, Nr. 1/1999, 9.

ћивање сагласности на предлог споразума о решавању спора посредовањем. С друге стране, постоје предлози у правцу укидања надлежности одбора поверилаца у фази покретања поступка медијације, с обзиром на то да стечајни управник може да учествује у другим поступцима без сагласности одбора поверилаца.²⁹ На крају, постоје и мишљења да медијација у погледу оспорених потраживања није оправдана ни сврсисходна, с обзиром на то да су стечајни управник и поверилац оспореног потраживања имали прилику да заједно разматрају и преиспитају оспорено потраживање.³⁰ Конкретно, поверилац оспореног потраживања има право да захтева од стечајног управника да заједно са њим поново прегледа његову пријаву са додатним доказима и након тога коначно одлучи да ли ће признати или оспорити потраживање. Ако стечајни управник не поступи у складу са захтевом повериоца оспореног потраживања, стечајни поверилац може уложити приредбу о којој одлучује стечајни судија.³¹ У прилог тврдњи да стечајна медијација не треба да буде допуштена, помиње се и питање зашто би стечајни управник променио претходну одлуку о неоснованости потраживања у поступку медијације, имајући при том у виду да промена мишљења указује на могућност злоупотребе од стране стечајног управника и да медијација може довести до одуговлачења стечајног поступка.³² На крају, ово решење се критикује и са аспекта да постизање споразума у поступку медијације лишава повериоце права да оспоре то потраживање.³³ Наиме, према решењу Закона о стечају, повериоци могу да оспоравају пријављена потраживања других поверилаца до закључења испитног рочишта на коме се испитују њихове пријаве потраживања, што значи да након тога немају то право.³⁴ Дакле, успешно окончан поступак медијације доводи до тога да поверилац оспореног потраживања може да захтева да се његово потраживање уврсти у листу утврђених потраживања и онда када споразум о решавању спора посредовањем нема снагу извршне исправе, при чему повериоци немају право да оспоре потраживање које је утврђено у поступку медијације.³⁵

Отпор према стечајној медијацији је природан отпор према новинама, који није карактеристичан само за домаћу теорију и праксу. Наиме,

29 Живка Спасић, „Медијација у стечајном поступку“, 2016, доступно на адреси: http://www.alsu.gov.rs/bap/upload/documents/seminari/novembar2016/Zivka_Spasic_rad.pdf, 15. 5. 2020, 4.

30 Тако: Драгиша Слијепчевић, *Коментар Закона о стечају*, Београд, 2016, 365.

31 Вид. Закон о стечају, чл. 113 ст. 5 и 6.

32 Д. Слијепчевић, 366.

33 *Ibid.*

34 Вид. Закон о стечају, чл. 114 ст. 4.

35 Д. Слијепчевић, 366.

сличних отпора према стечајној медијацији било је и у Сједињеним Америчким Државама, посебно код стечајних судија. Конкретно, главни аргументи против медијације у случајевима реорганизација у складу са поглављем 11 сводили су се на оцену да је медијација непотребна с обзиром на то да је реч о поступцима који су сами по себи довољно компликовани и да медијација није од велике користи у том смислу, а да при том ствара трошкове у виду накнаде медијатора, који падају на терет стечајне масе.³⁶ И поред тих критика, стечајна медијација је с временом само добила на значају.

Постоји више разлога због којих стечајна медијација треба да буде посебно предвиђена у домаћем праву, иако правила о стечајној медијацији треба побољшати. Општи аргументи у прилог регулисања стечајне медијације су то што је стечајна медијација кратак поступак, који може смањити оптерећеност судова и довести до уштеде трошкова у односу на стечајну масу. Важно је истаћи да предвиђање посебних правила о стечајној медијацији отклања све дилеме у погледу медијабилности спорова у вези са стечајним поступком. Када је реч о важећим решењима у погледу стечајне медијације, треба имати у виду да могућност заједничког преиспитивања оспореног потраживања постоји само у случајевима када је потраживање оспорио стечајни управник, али не и други повериоци, и да медијација није предвиђена за решавање спорова када поверилац оспори потраживање другог стечајног повериоца. Дакле, поновно испитивање и медијација односе се само на случајеве када су стране у спору стечајни управник, као заступник стечајног дужника, и поверилац оспореног потраживања. Такође, треба истаћи да би стечајни управник могао да промени мишљење у поступку медијације, иако је претходно заједно са повериоцем преиспитивао оспорено потраживање, због тога што поступак медијације омогућава стечајном управнику да конкретном питању посвети значајно више времена него што је то случај код поновног заједничког прегледања пријаве потраживања. Интерес стечајног повериоца да учествује у поступку медијације се састоји у могућој уштеди времена и новца, док се интерес стечајног управника манифестује у томе што ће учествовање у поступку медијације у мањем обиму умањити стечајну масу, него у случају да парница буде покренута и спор изгубљен.³⁷ Даље, не треба изгубити из вида да је за покретање поступка медијације неопходна сагласност одбора поверилаца, што представља противтежу отпадања могућности поверилаца да оспоре конкретно потраживање. Дакле,

36 Cassandra G. Mott, „Macy’s Miracle on 34th Street: Employing Mediation to Develop the Reorganization Plan in a Mega-Chapter 11 Case“, *Ohio State Journal on Dispute Resolution*, Vol. 14, Nr. 1/1998, 200.

37 Вид. Ж. Спасић (2016), 9.

стечајни повериоци могу да спрече медијацију и оспоре потраживање благовремено. Управо због тога, улога одбора поверилаца јесте значајна у фази покретања стечајне медијације, за разлику од случајева код других поступака. Да би се додатно осигурала заштита поверилаца, требало би омогућити и одбору поверилаца да се изјасни о предлогу споразума који је постигнут у поступку медијације, као што је то случај у хрватском праву. Такође, ради додатне промоције медијације, треба предвидети да се ћутање одбора поверилаца сматра давањем сагласности. На крају, треба истаћи да медијација не доводи до одуговлачења стечајног поступка, јер се поступак медијације одвија паралелно са стечајним поступком.³⁸ Да закључимо, у контексту домаћег права, критике стечајне медијације би отпале уколико би била предвиђена надлежност одбора поверилаца за давање сагласности на предлог споразума који је постигнут у поступку медијације, када у том поступку учествује стечајни управник.

IV Трајање поступка медијације

Стечајни поступак и поступак медијације се међусобно не искључују. Отварање стечајног поступка производи правне последице на поступак медијације који је у току, а утиче и на реализацију раније уговорене медијације када се над уговорном страном отвори стечајни поступак. Исто тако, и поступак медијације утиче на одређени начин на стечајни поступак, као и на актере у стечајном поступку.

Поступак посредовања траје најдуже 30 дана од дана закључења испитног рочишта. Стечајни судија може одобрити продужење тог рока најдуже до истека рока од 60 дана од дана закључења испитног рочишта под одређеним условима. Прво, мора бити поднет предлог за продужење рока; друго, мора постојати сагласност свих учесника у поступку медијације и треће, продужење мора бити оправдано. Закон не даје додатна објашњења у погледу тога који су то оправдани разлози, односно случајеви. Реч је о изузетку, па стране у спору морају навести разлог за одобрење продужења рока за решавање спора у поступку медијације. Ово решење спречава злоупотребе које су могуће у пракси. Ипак, треба имати у виду да је за продужење неопходно да постоји сагласност стечајног повериоца јер Закон говори о сагласности свих учесника у поступку посредовања. Имајући у виду да одбор поверилаца није учесник у поступку медијације, сагласност одбора поверилаца није

38 Вид., на пример, Lisa A. Lomax, „Alternative Dispute Resolution in Bankruptcy: Rule 9019 and Bankruptcy Mediation Programs“, *American Bankruptcy Law Journal*, Vol. 68, Nr. 1/1994, 75.

потребна и управо то оправдава решење којим се судији даје могућност да одбије предлог за продужење рока за трајање поступка медијације. Предвиђање рока од 30 дана као правило јесте у складу са начелом хитности стечајног поступка у којем није дозвољен застој и прекид.³⁹ Реч је о специјалном режиму, јер поступак медијације према општим правилима траје до 60 дана.

Рок од 30 дана за стечајну медијацију предвиђа и словеначки Закон о финансијском пословању, стечајном поступку и принудној ликвидацији, при чему рок почиње да тече покретањем поступка медијације.⁴⁰ Поступак обавезне стечајне медијације се у словеначком праву покреће доношењем одлуке о упућивању на медијацију, при чему покретање поступка не доводи до застоја стечајног поступка ако судија другачије не одлучи. Поступак добровољне медијације почиње закључењем споразума о приступању посредовању, као и у српском праву. Рок у којем се посредовање у хрватском праву мора окончати је 60 дана од дана закључења испитног рочишта. Посебан рок за посредовање није предвиђен у црногорском Закону о стечају.

V Окончање поступка медијације

Уколико поверилац утврди своје потраживање у поступку медијације, односно уколико споразум о решавању спора посредовањем буде закључен, поверилац има право да захтева да његово потраживање буде увршћено у листу утврђених потраживања. Дакле, у нацрту за главну деобу међу свим утврђеним потраживањима наћи ће се и потраживање које је утврђено након испитног рочишта у поступку посредовања.⁴¹ Закон о стечају ћути о томе да ли је могуће окончати поступак медијације тако да стечајни управник у потпуности или само делимично призна потраживање повериоца, односно тако да поверилац у потпуности одустане од свог захтева или се сагласи са делимичним признањем потраживања. Имајући у виду да Закон предвиђа да поверилац има право да захтева да се његово потраживање уврсти у листу утврђених потраживања уколико до споразума дође, језичким тумачењем може се закључити да исход успешне медијације не мора да подразумева узајамно попуштање.⁴²

39 Вид. Закон о стечају, чл. 8.

40 Вид. словеначки Закон о финансијском пословању, стечајном поступку и принудној ликвидацији, чл. 48а ст. 6.

41 Закон о стечају, чл. 139 ст. 3 тач. 1.

42 Значајно је напоменути да се према Закону о посредовању у решавању спорова на закључење, дејство и престанак споразума који је закључен у поступку посре-

Уколико његово потраживање не буде утврђено у поступку посредовања, поверилац стиче статус повериоца оспореног потраживања. Тај статус у домаћем праву подразумева да се поверилац оспореног потраживања упућује на парницу, односно на наставак парничног или арбитражног поступка ради утврђивања оспореног потраживања у року од 15 дана од дана истека рока за медијацију. Према решењу црногорског Закона о стечају, поверилац чије је потраживање оспорено може покренути парницу у року од 8 дана од дана истека рока за посредовање.⁴³ Рок у којем лице које је упућено на парницу мора покренути парницу у хрватском праву износи 8 дана од дана правоснажности решења о упућивању на парницу, односно пријема другостепене одлуке.⁴⁴ Одредбе о упућивању на парницу примењују се у случајевима када је поступак мирења окончан без успеха.

На парнице о оспореном потраживању након неуспеле медијације, према решењима домаћег права примењују се правила поступка у привредним споровима, осим када је предвиђена примена других правила.⁴⁵ Уколико поверилац оспореног потраживања не покрене или не настави парнични или арбитражни поступак у датом року, губи својство стечајног повериоца за оспорено потраживање. С друге стране, уколико је оспорено извршно потраживање, на парницу се упућују стечајни управник или поверилац који је оспорио потраживање пријављено на основу извршне исправе, при чему је последица непокретања парнице то што се пријављено потраживање које је оспорено сматра признатим.

Док траје сам поступак медијације, не долази до застоја стечајног поступка, већ се само не доноси одлука о признању или оспоравању конкретног потраживања.⁴⁶ Како ће стечајни судија поступати након окончања поступка медијације, зависи од тога да ли је медијација окончана са или без споразума о решавању спора медијацијом. Стечајни судија доноси закључак о исправци листе признатих потраживања на

довања сходно примењују одредбе Закона о облигационим односима о вансудском поравнању, којим је предвиђено да није реч о поравнању уколико нема узајамног попуштања. Вид. Закон о посредовању у решавању спорова, чл. 28; Закон о облигационим односима, *Службени лист СФРЈ*, бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ 57/89, *Службени лист СРЈ*, бр. 31/93, *Службени лист СЦГ*, бр. 1/2003 – Уставна повеља и *Службени гласник РС*, бр. 18/2020, чл. 1090 ст. 3.

43 Црногорски Закон о стечају, чл. 120 ст. 1.

44 Вид. хрватски Закон о стечају, чл. 267 ст. 1.

45 Владимир Козар, Немања Алексић, *Коментар Закона о стечају са новелама из 2017. године и судском праксом*, Београд, 2018, 277; Закон о парничном поступку, чл. 480–487.

46 *Билијен судске праксе Привредној апелационој суда*, бр. 3/2010, одговор на питање бр. 41, 138.

захтев повериоца када је у поступку медијације потраживање утврђено, док се, с друге стране, потраживање које није утврђено у поступку медијације уноси у листу оспорених потраживања, а закључак којим се потраживање оспорава доставља повериоцу упућујући га на парницу.⁴⁷ Дакле, уколико се поступак медијације оконча успешно, специфичност стечајне медијације се односи на дејство споразума о решавању спора путем посредовања. И црногорски закон предвиђа да потраживање које је утврђено након испитног рочишта у поступку посредовања мора бити наведено у листи свих потраживања која су садржана у нацрту решења за главну деобу.⁴⁸

Стечајни управник има обавезу да стечајног судију обавести о исходу медијације у року од 30 дана од дана закључења испитног рочишта, односно у истом року који је предвиђен за поступак медијације. Подразумева се да уколико је одобрено продужење, рок који стечајни управник има да обавести стечајног судију износи 60 дана од дана закључења испитног рочишта. Обавештавањем се наставља поступак утврђивања потраживања у стечајном поступку. Обавезу обавештавања о исходу медијације има стечајни управник, без обзира на то ко је био подносилац предлога за медијацију – стечајни управник (уз сагласност одбора поверилаца) или поверилац оспореног потраживања. Боље решење би било да се предвиди рок који је везан за окончање поступка медијације у погледу обавезе стечајног управника да обавести стечајног судију о резултату медијације, имајући у виду да се у судској пракси повериоцу чије потраживање није утврђено у поступку медијације која је окончана доставља закључак којим се потраживање оспорава са упутом на парницу. Решење би могло да гласи да стечајни управник обавештава стечајног судију о исходу медијације одмах по њеном окончању.

Домаћи Закон о стечају треба изменити у погледу предвиђеног тренутка од када почиње да тече рок од 15 дана, који поверилац оспореног потраживања има на располагању да покрене или настави парнични или арбитражни поступак. Према Закону о стечају, рок се везује за окончање поступка медијације. Део одредбе „односно од дана истека рока за медијацију у складу са чл. 115 овог закона“ треба брисати. Наиме, поступак се може окончати без постизања споразума истеком рока, али и на друге начине. Дакле, поред окончања поступка истеком рока, поступак се без позитивног исхода може окончати још и одлуком посредника да се поступак обустави када је даље вођење поступка нецелисходно, као и изјавом једне од страна да одустаје од даљег спровођења поступка (осим када у поступку учествује више страна које након одустанка

47 *Ibid.*

48 Црногорски Закон о стечају, чл. 146 ст. 3 тач. 1.

једне одлуче да наставе поступак посредовања).⁴⁹ Стечајном повериоцу се након окончања поступка медијације доставља закључак, па је природно да се рок од 15 дана рачуна од дана пријема закључка са упутом на парницу.

VI Трошкови

Стране треба у самом споразуму о приступању посредовању да реше питање трошкова поступка медијације.⁵⁰ Ако се стране другачије не споразумеју, свака сноси своје трошкове, а заједничке трошкове сноси на једнаке делове. У заједничке трошкове спадају награда за рад посредника и трошкови које је имао у вези са посредовањем.⁵¹ Трошкови медијације које сноси стечајни дужник, као страна у спору коју заступа стечајни управник, могу се сматрати обавезом стечајне масе, будући да су настали радњама стечајног управника.⁵² Законом о стечају није потребно предвиђати посебна правила о трошковима у вези са поступком медијације.

VII Закључак

Недостаци важећег решења у српском праву најбоље се могу уочити поређењем са решењима о стечајној медијацији која су предвиђена у стечајним законима држава у региону. Идеја промовисања медијације евидентна је у свим анализираним стечајним прописима. Српско, хрватско и црногорско право у начелу садрже слична, али не и истоветна решења о медијацији у законима који регулишу стечајни поступак. Ова решења се од српског разликују према могућим подносиоцима предлога за решавање спора путем стечајне медијације, као и у погледу улоге одбора поверилаца у стечајној медијацији. Када се упореде црногорско и хрватско решење, може се закључити да се она битно међусобно разликују и према броју лица која могу поднети предлог за решавање спора посредовањем, као и у погледу улоге одбора поверилаца. Наиме, у црногорском праву поверилац који је оспорио потраживање другог повериоца не може поднети предлог за решавање спора посредовањем, при чему одбор поверилаца нема посебних надлежности у вези са посредовањем. У хрватском праву, и поверилац који је оспорио потраживање другог повериоца може иницирати посредовање, док је улога одбора поверилаца двострука. Прво, да би поступак посредовања био

49 Вид. Закон о посредовању у решавању спорова, чл. 24 ст. 1.

50 Вид. Закон о посредовању у решавању спорова, чл. 19.

51 Вид. Закон о посредовању у решавању спорова, чл. 29 ст. 2.

52 Вид. Закон о стечају, чл. 104 ст. 1 тач. 1.

покренут, неопходна је сагласност одбора поверилаца. Друго, да би споразум из поступка мирења био закључен, неопходна је сагласност одбора поверилаца. У првом случају, сагласност се може исказати само активном радњом, док се у другом случају ћутање након истека рока који је предвиђен за изјашњавање сматра давањем сагласности. Српско решење налази се негде између црногорског и хрватског решења.

За разлику од српског, црногорског и хрватског законодавца, словеначки законодавац је изабрао другачији пут. Наиме, имајући у виду словеначка законска решења о обавезној и добровољној медијацији, може се закључити да је словеначко право далеко више наклоњено стечајној медијацији него што је то случај са другим правима, укључујући и српско стечајно право. Словеначки законодавац је направио храбар корак напред у погледу стечајне медијације 2013. године, по свему судећи, угледавши се на решења америчког права. Специфичност словеначког решења се огледа у томе што је регулисана не само добровољна, већ и обавезна стечајна медијација. У словеначком праву питање подносилаца предлога за покретање поступка медијације није релевантно будући да се стечајна медијација не везује само за оспорена потраживања. Дакле, законска решења су адекватна и конзистентна у циљу промовисања стечајне медијације.

Први корак на путу побољшања и промовисања медијације у српском стечајном праву треба да буде измена правила о медијацији за решавање спорова у вези са оспореним потраживањима, чиме би се отклониле постојеће нелогичности и ограничења, а други предвиђање и уједначавање правила о медијацији за решавање свих спорова у вези са стечајним поступком. Прво, када је реч о медијацији спорова о основности и обиму потраживања, треба прецизирати моменат почетка рачунања рока за покретање парнице у случају неуспеле медијације. Конкретно, треба га везати за достављање закључка о упућивању на парницу. Друго, ограничења у погледу подносилаца предлога за покретање поступка медијације не треба да постоје, будући да се интереси поверилаца могу заштитити на адекватнији начин, који се везује за стечајне органе. Треће, у вези са претходним, улога одбора поверилаца треба да буде значајна не само у фази покретања поступка медијације за решавање спорова поводом оспорених потраживања, већ и у фази окончања тог поступка. Наиме, одбору поверилаца треба омогућити да се изјасни о предлогу споразума о решавању спора посредовањем. На крају, специјални режим стечајне медијације треба да буде исти за све спорове у вези са стечајним поступком у погледу дужине трајања поступка, чиме би се јасно указало на то да су и други спорови у вези са стечајним поступком медијабилни.

Коришћена литература

- Bühning-Uhle Christian, Kirchhoff Lars, Scherer Gabriele, *Arbitration and Mediation in International Business*, Alphen aan den Rijn, 2006.
- Woodward William J. Jr., „Evaluating Bankruptcy Mediation“, *Journal of Dispute Resolution*, Nr. 1/1999.
- Esplugues Carlos, „General Report – New Developments in Civil and Commercial Mediation – Global Comparative Perspectives“, *New Developments in Civil and Commercial Mediation – Global Comparative Perspectives* (eds. Carlos Esplugues, Luis Marquis), Cham – Heidelberg – New York – Dordrecht – London, 2015.
- Козар Владимир, Алексић Немања, *Коментар Закона о стечају са новелама из 2017. године и судском праксом*, Београд, 2018.
- Lomax Lisa A., „Alternative Dispute Resolution in Bankruptcy: Rule 9019 and Bankruptcy Mediation Programs“, *American Bankruptcy Law Journal*, Vol. 68, Nr. 1/1994.
- Mabey Ralph R., Tabb Charles J., Dizengoff Ira S., „Expanding the Reach of Alternative Dispute Resolution in Bankruptcy: The Legal and Practical Bases for the Use of Mediation and the Other Forms of ADR“, *South Carolina Law Review*, Vol. 46, Nr. 6/1995.
- Милошевић Моника, *Увод у медијацију*, Београд, 2011.
- Mott Cassandra G., „Macy’s Miracle on 34th Street: Employing Mediation to Develop the Reorganization Plan in a Mega-Chapter 11 Case“, *Ohio State Journal on Dispute Resolution*, Vol. 14, Nr. 1/1998.
- Радовић Вук, *Стечајно право – књиџа прва*, Београд, 2018.
- Слијепчевић Драгиша, *Коментар Закона о стечају*, Београд, 2016.
- Спасић Живка, „Медијација у стечајном поступку“, 2015, доступно на адреси: <http://www.alsu.gov.rs/bap/upload/documents/seminari/novembar2015/Medijacija%20u%20stecajnom%20postupku%20Zivka%20Spasic.pdf>, 15. 5. 2020.
- Спасић Живка, „Медијација у стечајном поступку“, 2016, доступно на адреси: http://www.alsu.gov.rs/bap/upload/documents/seminari/novembar2016/Zivka_Spasic_rad.pdf, 17. 5. 2020.
- Hess Burkard, Pelzer Nils, „Mediation in Germany: Finding the Right Balance between Regulation and Self-Regulation“, *New Developments in Civil and Commercial Mediation – Global Comparative Perspectives* (eds. Carlos Esplugues, Luis Marquis), Cham – Heidelberg – New York – Dordrecht – London, 2015.

Jelena LEPETIĆ, PhD

Associate Professor at the University of Belgrade Faculty of Law

DISPUTED CLAIMS AND MEDIATION IN SERBIAN INSOLVENCY LAW – *DE LEGE LATA* AND *DE LEGE FERENDA*

Summary

In this paper, the author analyses the Insolvency Act's provisions on mediation. Firstly, the author points out the existence of a special legal regime for mediation of disputes related to the determination of claims, which differs from the general regime of mediation. Afterwards, the provisions on initiating mediation proceedings are analysed, with the special emphasis on the persons authorized to submit proposal for resolving a dispute in the mediation procedure according to the provisions of the Insolvency Act as well as the role of the creditors' committee in this regard. Then, the author analyses the issue of the duration and termination of mediation, pointing out the inconsistencies of the domestic solution. Furthermore, the issue of the costs of mediation proceedings in connection with insolvency proceedings is addressed shortly. In conclusion, the author advocates the abolition of restrictions on active legitimacy for submitting proposals for resolving disputes through mediation, prescribing additional competencies of the creditors' committee at the final stage of the mediation procedure in relation to the disputed claims in which the insolvency administrator participates, and providing a single regime of mediation for disputes regarding insolvency proceedings resolution.

Key words: *Insolvency Mediation. – Disputed Claims. – Duration of Mediation. – Creditors' Committee.*

Датум пријема рада: 30. 5. 2020.

Датум прихватања рада: 20. 6. 2020.